

Okul Öncesi Öğretmeni Adaylarının Bakış Açısından Geleneksel Çocuk Oyunları

Hülya GÜLAY OGELMAN¹, Cansu ÖZDEMİR² & Özlem İBİŞ³

¹Sinop Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü, Sinop, Türkiye

²Sinop Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi, Sinop, Türkiye

³Sinop Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi, Sinop, Türkiye

Gönderilme Tarihi (Received): 18/04/2025

Kabul Tarihi (Accepted): 04/07/2025

Düzeltilme Tarihi (Revised): 01/07/2025

Yayınlanma Tarihi (Published): 05/07/2025

Özet

Bu çalışmanın amacı, okul öncesi öğretmeni adaylarının geleneksel çocuk oyunlarına yönelik görüşlerini belirlemektir. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımlarından fenomenoloji deseni benimsenmiştir. Bu doğrultuda, çalışma grubunu bir devlet üniversitesinin okul öncesi öğretmenliği lisans programına devam eden 103 öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen ve uzman görüşüyle son şekli verilen "Okul Öncesi Öğretmen Adayları için Geleneksel Çocuk Oyunları Görüşme Formu" doğrultusunda birebir yapılan görüşmelerle toplanmıştır. Veriler, içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre, öğretmen adaylarının yarısının okul öncesi eğitime devam etmediği, önemli bir bölümünün çocukluğunda sokakta oynayarak zaman geçirdiği, çoğunluğunun her gün sokakta zaman geçirdiği ve tamamının geleneksel çocuk oyunu oynadığı belirlenmiştir. Bununla birlikte, katılımcıların geleneksel çocuk oyunlarına ve sokakta oynamaya yönelik deneyim sahibi oldukları görülmektedir. Çalışma grubundaki öğretmen adaylarının geleneksel çocuk oyunlarını oynama konusunda deneyim sahibi oldukları, genellikle hareketli geleneksel çocuk oyunlarını sevdikleri, sevmedikleri bazı geleneksel çocuk oyunlarının olduğu, geleneksel oyunları ileride öğretmeyi planladıkları, geleneksel çocuk oyunlarının çok sayıdaki yararının farkında oldukları, bu oyunların çocuklara, okul öncesi eğitim sürecine ve öğretmene yönelik çeşitli katkılarının olduğuna ilişkin görüşlere sahip oldukları belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Geleneksel çocuk oyunları, öğretmen adayları, okul öncesi eğitim

Traditional Children's Games from the Perspective of Preschool Teacher Candidates

Abstract

The purpose of this research is to determine the opinions of preschool teacher candidates on traditional children's games. In this study, phenomenology study, one of the qualitative research approaches, was used. With this respect, the study group consists of 103 teacher candidates attending a preschool teaching undergraduate program in a public university. Research data were collected through individual interviews carried out according to the "Traditional Children's Games Form for Preschool Teacher Candidates", which was developed by the researcher and finalized by expert opinions. Data were analyzed through the content analysis technique. According to the findings, it is evident that half of the teacher candidates did not attend preschool education, a significant portion of them spent time playing on the street during their childhood, the majority of them spent time on the street every day and all of them played traditional children's games. In addition, it is evident that the participants have experiences in traditional children's games and playing on the street. It was determined that the teacher candidates in the study group have experience in playing traditional children's games, they generally like active traditional children's games, there are traditional children's games that they don't like, they plan to teach traditional children's games in the future, they are aware of the numerous benefits of traditional children's games and that they have opinions about their various contributions to children, the preschool education process and the teacher.

Keywords: Traditional children's games, teacher candidates, preschool education

*Sorumlu Yazar: E-mail: ogelman@sinop.edu.tr

Orcid No: 0000-0002-4245-0208

Atıf (Citation): Gülay Ögelman, H., Özdemir, C. & İbiş, Ö. (2025). Okul öncesi öğretmeni adaylarının bakış açısından geleneksel çocuk oyunları. *Turkish Journal of Primary Education*, 10(1), 17-32. **Doi:** 10.52797/tujped.1679498

GİRİŞ

Oyun; çocuğun çevresini tanıma ve anlamlandırmasında, süreçte kendi kimliğini oluşturmada çok önemlidir. Oyun yoluyla çocuk, bireysel deneyimlerin yanı sıra toplumsal deneyimler kazanır ve kültürel değerler de bu yolla aktarılır. Oyun hem yetişkinlerin hem de çocukların önemli bir etkinliğidir ancak çocuklar için daha derin bir anlam taşımaktadır. Çocuk eğitimi açısından da oyun çok önemlidir. Teknolojiyle çocuklar oyunlardan uzaklaşsa da hala oyun onların sosyal, zihinsel ve psikolojik gelişiminde çok önemlidir. Topluma uyumlarını sağladığı gibi birçok gelişim alanını etkiler (Kati, 2020). Dünyanın her yerinde çocuklar farklı kültürlerde ve zaman dilimlerinde oyun oynamaktadır. Nesilden nesile aktarılan bu oyunlar zamanla bazı değişikliklere uğramakla birlikte bazen de tamamen unutulabilmektedir. Türkiye’de olduğu gibi, diğer Türk topluluklarında da geçmişten günümüze oynanan oyunlar giderek unutulmaktadır. Unutulmaya başlayan bu oyunların özellikleri incelenmeli ve eğitsel değerleri değerlendirilmelidir. Çocukların fiziksel ve sosyal gelişimine etkileri analiz edilmelidir (Esen, 2008). Yine dünyanın her yerinde toplumlar değerlerini, kültürlerini ve geleneklerini aktarmak için oyunları kullanır. Toplumun benimsediği değerleri yansıtan oyunlar nesiller boyunca aktarılır ve toplumun değerlerinin devamlılığını sağlar. Çocukların çevresini tanımasını, dünyayı anlamasını sağlamakla beraber çocuğun sorularına cevap bulmasına da olanak tanır (Sümbüllü ve Altınışik, 2016). Özellikle geleneksel oyunlar yoluyla çocuk, kuralları benimser yaşadığı topluma ayak uydurmaya başlar. İçeriğiyle ya da biçimiyle farklılık gösterse de oyunlar çocuğun tüm gelişim alanlarını destekler ve doğal bir öğrenme aracıdır (Bardak, Topaç ve Çelik, 2022). Geleneksel çocuk oyunları, çocuğun sosyalleşerek insani bir değer kazanmasında kullanılabilecek en etkili araçlardan biridir. Oyunlarla çocuklara sevgi, saygı, adalet, sorumluluk, dürüstlük, yardımseverlik gibi değerler kazandırılmaya çalışılır. Bu süreçte çocuk birlik ve beraberlik duygusunu geliştirerek kültürel değerlerin farkına varmaya başlar. Karşılaştıkları durumlara yaratıcı ve pratik çözümler üretirler, karşılaştıkları durumlara hoşgörü ile yaklaşırlar ve kendilerini ifade etme becerileri gelişir (Oğuz Haçat ve Topal, 2021).

Geleneksel oyunlar, oldukça eski bir tarihsel geçmişe sahip olan, nesiller boyunca aktarılmış, sözlü ve/veya sözsüz bir kültürel miras unsurudur (Hassani ve Afazeli, 2024). Bu açıdan geleneksel çocuk oyunları, her ülkeye ait bir kültürdür (Kamid vd., 2022). Geleneksel çocuk oyunlarının işlevleri arasında yetişkinlerin çocuklarla birlikte eğlenmek ve onlara yetişkin rolleri için gerekli becerileri kazandırmayı amaçlaması da söz konusudur (Edwards, 2017). Geleneksel oyunlar büyük bir kültürel miras olmakla birlikte Dodo (2021)’ya göre geleneksel oyunların bu yönü yeteri kadar değerlendirilememiştir. Kültürel bir miras olmasının yanı sıra geleneksel çocuk oyunları sürdürülebilirlik açısından da önem taşımaktadır. UNESCO, 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi’nde çevreye saygı ve sürdürülebilirlik eğitimi, önümüzdeki yıllardaki toplumsal zorluklar için anahtar unsurlar olarak belirlemektedir. Geleneksel çocuk oyunları ile eğitimsel açıdan sürdürülebilirliği ortaya koymada önemli bir adım atılabilir (Luchoro Parrilla vd., 2021). Nitekim Iwata vd. (2010), geleneksel çocuk oyunlarının öğrenme süreci ile etkin bir şekilde birleştirildiği çalışmaların yeterli düzeyde olmadığını belirtmiştir.

Geleneksel oyunların, çocuklar üzerinde çok yönlü etkileri bulunmaktadır. Öncelikle geleneksel çocuk oyunları, çocukların motor, sosyal ve duygusal, bilişsel ve dil becerilerini geliştiren özelliklere sahiptir (Gelişli ve Yazıcı, 2015). Akbari, Abdoli, Shafizadeh, Khalaji, Hajihosseini ve Ziaee (2009), geleneksel çocuk oyunları programının çocuklardaki küçük ve büyük kas becerilerini geliştirmek için günlük rutin etkinliklerden daha etkili olduğunu belirlemişlerdir. Edwards (2017) bu oyunların güvenilir bir ortam, yaratıcılık ve keşif fırsatları sağladığını, çağlar boyunca hayatta kalmak için gerekli olan birçok beceri ve tekniğin, geleneksel çocuk oyunları ile öğrenildiğini ve ustalaşmanın sağlandığını belirtmiştir. Lopez, Nasner, Getial ve Polanco (2022) geleneksel çocuk oyunlarının sosyal öğrenmeye yönelik ortamlar oluşturduğunu, kültürel

kimliği güçlendirdiğini ifade etmiştir. Khalid (2008), geleneksel çocuk oyunlarının esnek düşünceyi, empatiyi, iş birliğini, problem çözme becerilerini geliştirdiğini, fiziksel ve zihinsel olarak eş zamanlı etkin olmayı sağladığını, karar verme becerilerini desteklediğini belirtmiştir. Kılıç (2021) ise geleneksel çocuk oyunları, çocukların akranlarıyla etkileşim kurarak sosyal, fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişimlerini destekleyen önemli etkinliklerdir. Teknolojinin yaygın olmadığı dönemlerde, bu oyunlar çocukların çok yönlü gelişiminde etkili bir rol oynamıştır. Trajkovic, Malinovski, Vasileva-Stojanovska ve Vasileva (2018) geleneksel çocuk oyunlarının içe dönük çocukların sosyal ortamlardaki motivasyonunu arttırabildiğini ve sosyal yeterliliği destekleyebildiğini ifade etmişlerdir. Esen (2008)'in araştırmasında olduğu gibi, araştırmaya dahil edilen oyunların, çocukların fiziksel gelişimini tutma, kavrama, çekme ve vücut koordinasyonu gibi hareketlerle desteklediği belirlenmiştir. Ayrıca, doğal ortamda oynanan bu oyunlar, çocukların sosyal gelişimini kural bilinci, grup aidiyeti ve karar alma gibi beceriler kazanarak olumlu şekilde etkiler. Tatira (2014) da benzer şekilde geleneksel oyunların hem becerileri hem de bilişi geliştirdiğini belirtmiştir. Görüldüğü üzere farklı ülkelerde yapılan araştırmaların ortak noktasının geleneksel çocuk oyunlarının eş zamanlı olarak birden fazla gelişim alanını, çok sayıda davranışı ve beceriyi desteklemesi olduğu söylenebilir.

Değişen sosyokültürel yaşam, çocukların geleneksel çocuk oyunlarını deneyimleme fırsatlarını azaltabilmektedir (Yücel ve Gündoğdu, 2012). Şehirleşme, büyük şehirlerde yeterli oyun alanlarının bulunmaması, çocukların dışarıda geçirdikleri zamanın azalması ve dijital araçları kullanım sürelerinin artması ile birlikte çocukların oyun alışkanlıkları ve ortamlarında geçmiş yıllara göre farklılıklar görülebilmektedir (Akay, 2017; Demirel, Cicioğlu ve Tekkurşun Demir, 2019). Önceki yıllarla farklılık gösteren bu süreç teknoloji ile daha da değişmektedir. Çocuklar zamanlarının çoğunu evde tablet veya internet üzerinden oyun oynayarak geçirmektedir. Bununla birlikte, yapılan bilimsel araştırmalar, dijital oyunların aşırı kullanımı, çocuklarda bağımlılık, kaygı, saldırganlık, içe kapanma ve aileyle iletişimde azalma gibi ruhsal sorunlara; kas-iskelet sistemi rahatsızlıkları, göz problemleri ve uyku bozuklukları gibi fiziksel sorunlara yol açabildiğini ortaya koymuştur (Mustafaoğlu ve Yasacı, 2018). Günümüzde çocuklar, geçmişte olduğu gibi mahallelerde ve sokak aralarında geleneksel oyunlar oynama imkânı bulamamaktadır. Güvenlik kaygıları, yetersiz oyun alanları ve ebeveynlerin çalışma yaşamındaki yoğunluk gibi faktörler, çocukların sosyal oyunlara katılımını sınırlamaktadır. Bunun eksikliğini telafi etmek amacıyla dijital oyunlar ön plana çıkmakta ancak ebeveynlerin sınırlı zamanları nedeniyle çocukların yalnız ve pasif biçimde oyun oynamaları, gelişim ve ruh sağlığı açısından endişelere yol açmaktadır (Töret, 2017).

Türkiye’de geleneksel çocuk oyunlarına yönelik çeşitli araştırmalar bulunmaktadır. Örnek olarak Aypay (2016) çalışmasında, geleneksel çocuk oyunlarının değerlerin öğretiminde önemli bir araç olabileceğini belirtmiştir. Bozkurt (2019), sınıf öğretmenleriyle yaptığı çalışmada okul bahçelerinin geleneksel çocuk oyunları için uygun olmadığı, bu oyunları beden eğitimi öğretmenlerinin öğretmesinden yana olduklarını, kendilerinin oyun ve fiziksel etkinliklerle geleneksel çocuk oyunlarını öğrettiklerini ve bu oyunlara günümüzde ihtiyaç olduğuna yönelik görüşleri belirlemiştir. Turan, Gözler, Turan ve İncetürkmen’in (2020) araştırmasında, geleneksel çocuk oyunlarının çocuğun öğretmeni ile olan iletişimi ve etkileşimine katkı sağladığını, çeşitli gelişim alanlarına destek olduğunu ve okula uyum konusunda duyarlılıklarını artırdığını bu sayede sosyal becerilerinin geliştiğini ortaya koymuştur. Erol, Akbakla ve Karabıçak (2022), öğretmen adaylarının geleneksel çocuk oyunlarını değerler, beceriler, eğitsel işlevler ve kültürel mirasa katkı açısından önemli bulduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca, bu oyunların eğitimde farklı derslerde kullanılabileceği ve öğrencilerin gelişimine olumlu etkiler yapabileceği vurgulanmıştır. Karaca, Sancak ve Demir (2023), geleneksel oyunların çocukların dünyasında yeniden yer bulabilmesi için eğitim-öğretim süreçlerine dâhil edilmesi gerektiğini

belirtmişlerdir. Ayrıca, çeşitli yöresel oyunların derlenerek literatüre kazandırılmasının, somut olmayan kültürel mirasın korunması ve gelecek nesillere aktarılması açısından büyük önem taşıdığına vurgu yapmışlardır. Kaçar ve Ayaz Alkaya (2022), araştırmalarında geleneksel çocuk oyunlarının internet kullanımını azaltmada ve sosyal becerileri arttırmada etkili olabildiğini ancak stres düzeyi üzerinde bir etkisinin bulunmadığını ortaya koymuştur. Yılmaz, Yel ve Griffiths (2022), Türk ve İngiliz çocukları karşılaştırdıkları çalışmada, spor türündeki (futbol, kriket vb.) geleneksel oyunlar İngiliz çocukları tarafından; macera türündeki (yakan top, ebelemece oyunu vb.) oyunlar Türk çocukları tarafından daha fazla tercih edilmiştir. Ek olarak hareket temelli geleneksel oyunların (spor, aksiyon) çocukların değer algılarını olumlu yönde, rekabet içerikli yarış oyunlarının ise olumsuz yönde yordadığı belirlenmiştir. Karakaya ve Türkoğlu (2024), okul öncesi öğretmeni adaylarının geleneksel oyunlara yönelik görüşlerini ele aldıkları çalışmalarında, adayların en çok fiziksel gelişimi, en az ise sosyal-duygusal gelişimi destekleyen geleneksel oyunları tercih ettiklerini belirtmiş; bu yönüyle çalışma hem çalışma grubu hem de ele alınan alt problemler açısından mevcut araştırmadan farklılık göstermektedir.

Bu araştırma, gerek çalışma grubu gerekse ele alınan alt problemler açısından farklılık göstermektedir. Araştırmaların yanı sıra resmî kurumlar bünyesinde geleneksel çocuk oyunlarına yer verilen proje ve çalışmalara rastlamak mümkündür. Örnek olarak Millî Eğitim Bakanlığı ve Gençlik ve Spor Bakanlığı ortaklığında hazırlanan geleneksel çocuk oyunlarına ilişkin bir web sayfası (Geleneksel Çocuk Oyunları ve Fiziksel Etkinlikler, 2024) bulunmaktadır. Ek olarak Millî Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü bünyesinde Türkiye genelinde de uygulanan Yüz Yüze 100 Çocuk Oyunu projesi bulunmaktadır (Millî Eğitim Bakanlığı, 2021). Görüldüğü üzere geleneksel çocuk oyunlarının önemi ve gerekliliği doğrultusunda ulusal alan yazınında çeşitli araştırmalara rastlanırken, kurumların bünyesinde de uygulamaya yönelik çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Bu araştırmada da okul öncesi öğretmeni adaylarının geleneksel çocuk oyunlarına yönelik görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Günümüzde küçük çocuklar, okul öncesi eğitim süreci ile formal eğitime dâhil olmakta ve akranlarıyla düzenli olarak zaman geçirmeye başlamaktadırlar. Bu süreçte geleneksel çocuk oyunlarını deneyimleyebilecekleri alanlardan biri de okul öncesi eğitim kurumları olacaktır. Bu nedenle gelecek nesillere geleneksel çocuk oyunları öğretecek yetişkinlerden olan öğretmen adaylarının dikkatini bu oyunlara çekmek, öğretmen eğitiminde geleneksel çocuk oyunlarının yer almasına yönelik farkındalık oluşturmak başta olmak üzere araştırmanın alan yazına katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Geleneksel çocuk oyunları, kültürel sürdürülebilirlik açısından önem taşıyan ve değişen yaşam koşullarından ötürü gittikçe daha çok ihtiyaç duyulan bir kavram olarak değerlendirilebilir. Bu nedenle konu ile ilgili yapılan çalışmaların süreklilik ve çeşitlilik göstermesi önem taşımaktadır. Öğretmen adaylarının geleneksel çocuk oyunlarına ilişkin görüşlerinin yeterince derinlemesine incelenmediği görülmektedir. Çalışma, bu boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, okul öncesi öğretmeni adaylarının geleneksel çocuk oyunlarına yönelik görüşlerini belirlemektir. Araştırmanın alt amaçları şu şekildedir:

- Öğretmen adaylarının en sevdikleri geleneksel çocuk oyunu hangisidir ve bu oyunu sevme nedenleri nelerdir?
- Öğretmen adaylarının sevmedikleri geleneksel çocuk oyunu var mıdır? Varsa, bu oyun hangisidir ve sevilmemesi nedenleri nelerdir?
- Öğretmen adayları mesleki yaşamlarında ilk olarak hangi geleneksel çocuk oyununu öğretmeyi planlamaktadırlar? Bu tercihin gerekçeleri nelerdir?

- Öğretmen adaylarının meslek yaşamlarında geleneksel çocuk oyunlarını oynatma sıklığına ilişkin planlamaları nasıldır ve bu planlamaların dayanakları nelerdir?
- Öğretmen adaylarına göre geleneksel çocuk oyunlarının çocuklara sağladığı en önemli katkılar nelerdir?
- Öğretmen adaylarına göre geleneksel çocuk oyunlarının okul öncesi eğitim sürecine olan katkıları nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırmada, okul öncesi öğretmeni adaylarının geleneksel çocuk oyunlarına yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji (olgubilim) deseninden yararlanılmıştır. Olgubilim, bireylerin yaşantılarını nasıl anlamlandırdıklarını ve bu deneyimleri bilinç düzeyine nasıl taşıdıklarını incelemeye odaklanır. Bu bağlamda, söz konusu fenomeni doğrudan deneyimlemiş kişilerle birebir görüşmeler gerçekleştirilir (Patton, 2014: 104).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu okul öncesi öğretmenliği lisans programına devam eden 103 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının % 84.5'i (f=87) kadın, % 15.5'i (f=16) erkektir. Çalışma grubunda 1. sınıfa devam eden 40 (%38.9), 2. sınıfa devam eden 27 (%26.2), 3. sınıfa devam eden 14 (%13.6), 4. sınıfa devam eden 22 (%21.3) öğretmen adayı bulunmaktadır. Yaş grubu açısından 53'ü (% 51.5) 17-20 yaş arasında, 50'si (% 49.5) 21-26 yaş arasındadır.

Tablo 1. Çalışma Grubuna Yönelik Bazı Demografik Değişkenler

Denografik değişkenler	f	%
Yaşamın ilk 6 yılının (ya da çoğunluğunun) geçtiği yer		
Köy	24	23.3
İlçe	39	37.9
Şehir merkezi	40	38.8
Okul öncesi eğitim alma		
Evet	50	48.5
Hayır	53	51.5
Okul öncesi dönemde sokakta oynayarak zaman geçirme		
Evet	100	97.1
Hayır	3	2.9
Okul öncesi dönemde sokakta ne sıklıkla zaman geçirildiği		
Her gün	65	65.0
Arada	20	20.0
Sık sık	12	12.0
Toplam	100	100.0
Okul öncesi dönemde geleneksel çocuk oyunu oynama		
Evet	103	100.0
Hayır	0	0.0
Toplam	103	100.0

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu: Form bu araştırma için geliştirilmiş olup formda; cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, yaşamın ilk altı yılının geçtiği yer, okul öncesi eğitim alıp almama, okul öncesi dönemde sokakta oynayarak zaman geçirme, sokakta ne sıklıkta zaman geçirildiği, okul öncesi dönemde geleneksel çocuk oyunu oynayıp oynamama şeklinde sekiz soru bulunmaktadır.

Okul Öncesi Öğretmen Adayları için Geleneksel Çocuk Oyunları Görüşme Formu: Form, araştırmacılar tarafından bu çalışma için geliştirilmiş olup formda; 6 soru yer almaktadır. Alan yazın taraması sonucunda geliştirilen formda, öncelikle soru havuzu oluşturulmuştur. Oluşturulan form okul öncesi eğitim alanında doktoralı olup oyun konusunda çalışan 1 profesör ile 4 doktor öğretim üyesine uzman görüşü için gönderilmiştir. Uzman görüşleri doğrultusunda forma 6 sorudan oluşan son şekli verilmiştir. Form, birebir görüşme şeklinde uygulanmaktadır.

Veri Toplama Süreci

Araştırmada öncelikle XXX üniversitesinden etik kurul izni alınmıştır. Veri toplama sürecinde öncelikle Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı öğrencilerine derslerde araştırma konusu belirtilerek çalışmaya katılmak isteyenlerin araştırmacılar ile iletişime geçebileceği ifade edilmiştir. Araştırmacılarla katılmak istediğini belirterek iletişime geçen öğrenciler, araştırmanın amacı, içeriği hakkında bilgilendirilmişlerdir. Katılma yönünde onam veren öğretmen adayları ile bireysel olarak boş sınıflarda yapılan görüşmeler sırasında kişisel bilgi formu doldurtulmuş, öğretmen adaylarına “Okul Öncesi Öğretmen Adayları için Geleneksel Çocuk Oyunları Görüşme Formu”ndaki sorular yöneltilmiştir. Öğretmen adaylarının sorulara verdikleri yanıtlar, araştırmacılar tarafından yazılmıştır.

Verilerin Analizi

Veri analizinde içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Bu bağlamda öğretmen adaylarının açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlar kodlanarak kategoriler ve ana temalar belirlenerek analiz edilmiştir. Veri analizinde Excell ve SPSS programlarından yararlanılmıştır. Güvenirlik ölçümünde iki araştırmacı bağımsız olarak cevapları temalara göre analiz etmiştir. Ardından iki araştırmacının yaptığı analizler Miles ve Huberman (1994)’ın formülü (Güvenirlik = Görüş Birliği / Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı x 100) kullanılarak hesaplanmıştır. İki araştırmacının ait kodlamalar arasındaki tutarlılık toplamda %80 olarak belirlenmiştir.

BULGULAR

Öğretmen Adaylarının En Sevdikleri Geleneksel Çocuk Oyunu ve Sevme Nedenleri

Öğretmen adayları en sevdikleri geleneksel oyun olarak sırasıyla saklambaç, yakan top, körebe, ip atlama, mendil kapmaca, ebelemece, yerden yüksek, dokuz taş, seksek, beş taş, yedi taş, ateş kale, istop, çelik çomak, yağ satarım bal satarım oyunlarını ifade etmişlerdir. Bu oyunları sevme nedenleri ve örnek cevaplar şu şekildedir:

- *Eğlenceli oluşu (n=47). (Körebe. Çünkü arkadaşlarımızın gözleri kapalı bir şekilde bizi ebelemeye çalışması ve bizim kaçmamız eğlenceli gelirdi.)*
- *Heyecanlandırması (n=27). (Yağ satarım, bal satarım. Mendil kimin arkasına bırakılacak diye heyecanlanırdım.)*
- *Başarılı olmak (n=16). (İp atlama. Çünkü hiç kimse beni geçemezdi.)*
- *Mutlu hissettirmesi (n=11). (Yerden yüksek. Çünkü yüksek bir yerdeyken kendimi bulutların üstünde gibi hissederdim, mutlu olurum).*
- *Çok çocukla oynanabilmesi (n=2). (Yakan top. Kalabalık gruplarla da oynanabilir.)*

Öğretmen Adaylarının Sevmedikleri Geleneksel Çocuk Oyunu ve Sevmeme Nedenleri

Öğretmen adaylarının çoğunluğu geleneksel çocuk oyunlarını sevmeye açısından (n=58) evet yanıtını ifade ederken hayır (n=45) yanıtını verenler de bulunmaktadır. Evet cevabı verenler, sırasıyla yakan top, saklambaç, körebe, ebelemece, misket, beş taş, seksek, mendil kapmaca, ip atlama, yerden yüksek, yağ satarım bal satarım, yedi kiremit, eski minder, istop, kutu kutu pense, sandalye kapmaca oyunlarını çocukken sevmediklerini belirtmişlerdir.

Sevmediği bir geleneksel çocuk oyunu olan öğretmen adaylarına neden sevmedikleri sorulduğunda belirttikleri nedenler ve örnek cevaplar şu şekildedir:

- Başarısız olma (n=35). (Yakalamaca. Çünkü biraz kiloluydum. Bundan dolayı yakalanır, ebe olurum.)
- Oyun sürecinden tedirgin olma/heyecanlanma (n=11). (Körebe. Çünkü gözlerim bağlıyken bir yere çarpacağım diye korkardım.)
- Zor/yorucu olması (n=5). (Yakalamaca ve saklambaç. Çünkü koşmak zor gelirdi)
- Sıkıcı gelme (n=2). (Yağ satarım, bal satarım. Çünkü sıkıcı geliyordu.)
- Var olan koşullar (n=2). (Seksek. Çünkü çok kişi ile oynuyorduk ve sıra bana hemen gelmiyordu. Çok beklemek zorunda kalıyordum.)
- Hile ile karşılaşma (n=1). (Saklambaç. Çünkü hile ile ebe yapıyordum.)
- Kaza geçirme (n=1). (Saklambaç. Çünkü oynarken düşüp bacağımı yaralamıştım.)
- Oyunun hareketsiz olması (n=1). (Eski minder. Çünkü az hareket ediliyordu.)

Meslekte İlk Öğretmeyi Planladıkları Geleneksel Oyun ve Bu Oyunu Seçme Nedenleri

Öğretmen adaylarının, öğretmen olduklarında küçük çocuklara ilk olarak öğretmeyi planladıkları oyunlar, saklambaç, yakan top, istop, mendil kapmaca, yağ satarım bal satarım, sek sek, kutu kutu pense, körebe, ip atlama, bezirganbaşı, ebelemece, kulaktan kulağa, beş taş, sandalye kapmaca, çember, futbol, deve cüce, yüzük kaçırma, dokuz taş, fasulye torbası atma, mangala, sessiz sinema ve yedi kiremittir. Öğretmen adaylarının bu oyunları öğretmeyi planlamalarının nedenleri ve örnek cevaplar şu şekildedir:

- Sosyal ilişkileri geliştirmek (n=26). (Körebe. Çünkü arkadaşları ile daha iyi etkileşim kurabileceğini düşünüyorum.)
- Keyifli olması (n=18). (Yağ satarım bal satarım. Çünkü oynaması çok keyifli.)
- Birden fazla gelişim alanını desteklemesi (n=14). (İstop. Hem renkleri öğretirken hem de birbirleriyle etkileşimli bir şekilde oyuna odaklanarak öğrenmelerini sağlarım.)
- Çocukken en sevdiği oyun olması (n=13). (Seksek. Benim en sevdiğim oyundu.)
- Yaşa uygun olması (n=7). (Kutu kutu pense. Bu yaştakilere uygun bir oyun.)
- Eğlendirici ve öğretici olması (n=6). (Sandalye kapmaca oynatırdım. Hem müzikle eğlenirler hem de öğrenmiş olurlar.)
- Bilişsel gelişimi desteklemesi (n=6). (Saklambaç. Çocukların gözlem becerilerini geliştirdiğini düşünüyorum.)
- Kültürel miras aktarımı (n=5). (Saklambaç. Çünkü unutturmak, geleneği, kültürü bozmak istemem.)
- Fiziksel gelişimi desteklemesi (n=4). (Seksek. Fiziksel beceriler için),
- Enerjinin atılması, rahatlama (n=3). (Yağ satarım, bal satarım. Enerjilerini atmalarına yardımcı olacaktır.)
- Duyuları desteklemesi (n=1). (Körebe. Çünkü çocukların duyularını ön plana çıkarır.)

Meslekte Geleneksel Çocuk Oyunlarını Oynatma Sıklığı ve Nedenlerine Yönelik Planlama

Öğretmen adaylarının çoğunluğu (n=47) geleneksel çocuk oyunlarını sık sık oynatabileceğini ifade ederken her gün (n=42) ve arada sırada (n=14) cevabını veren katılımcılar bulunmaktadır. Öğretmen adaylarına belirttikleri sıklık üzerinden neden sorusu yöneltildiğinde belirttikleri nedenler ve örnek cevaplar şu şekildedir:

Geleneksel çocuk oyunlarını meslekte sık sık oynatmayı planlayan öğretmen adaylarının öne sürdükleri nedenler;

- *Kültürel miras aktarımı (n=16). (Geleneklerine bağlı kalmaları ve kültürlerini unutmamaları adına onlar için iyi bir deneyimdir.)*
- *Çocuğun hoşuna gitme (n=10). (Çocukların hoşuna gidecektir.)*
- *Sosyal becerileri destekleme (n=6). (Çocuklar arasında sıkı bir bağ oluşur.)*
- *Okula uyum (n=6). (Çocukların okula gelmekten keyif alması için)*
- *Gelişimi destekleme (n=5). (Çocukların gelişimi için önemlidir.)*
- *Hem gelişimi desteklemesi hem de eğlenme (n=4). (Çünkü çocukların gelişimine ve eğitimine katkıda bulunuyor.)*

Geleneksel çocuk oyunlarını her gün oynatmayı planlayan öğretmen adaylarının ifade ettikleri nedenler;

- *Kültürel miras aktarımı (n=12). (Çocukların geçmişte oynanan oyunları bilmelerini istiyorum.)*
- *Hem gelişimi desteklemesi hem de eğlenme (n=9). (Çocukların güzel vakit geçireceği ve gelişimlerine olumlu etki edeceğini düşünüyorum.)*
- *Sosyal becerileri destekleme (n=7). (Daha iyi sosyalleşebilirler.)*
- *Gelişimi destekleme (n=7). (Tüm gelişim alanlarına katkı sağlar.)*
- *Çocuğun hoşuna gitme (n=5). (Çünkü çocuklar oyun oynamayı sever.)*
- *Zihinsel becerileri destekleme (n=1). (Farklı oyunlar zihinsel gelişime katkı sağlar.)*
- *Okula uyum (n=1). (Çünkü çocukların okula uyumu için gereklidir.)*

Geleneksel çocuk oyunlarını arada sırada oynatmayı planlayan öğretmen adaylarının öne sürdükleri nedenler;

- *Gelişimi desteklemek (n=4). (Çocukların gelişimi açısından önemlidir.)*
- *Çocukları dinlendirmek (n=2). (Yorulduklarında dinlenmelerini sağlar.)*
- *Çocuklara zor gelmesi (n=2). (Diğer oyunlardan daha çok hareket, iletişim ve sosyallik gerektiren oyunlar olduğu için zor gelebilir.)*
- *Daha önemli kazanımların olması (n=2). (Çocuklara diğer önemli kazanımları kazandırdıktan sonra düşünebilirim)*
- *Sosyal becerileri desteklemek (n=1). (Sosyalleşme noktasında destek sağlayabilir.)*
- *Yaratıcılığı desteklemek (n=1). (Yaratıcılığı geliştirir.)*
- *Değişiklik olması için (n=1). (Değişiklik olsun diye.)*
- *Müfredatın aksatılmaması (n=1). (Programa uygun kazanımlar çocuklara verilirken gecikmemeli.)*

Öğretmen Adaylarına Göre Geleneksel Çocuk Oyunlarının Çocuklara En Önemli Katkıları

Öğretmen adaylarına göre geleneksel çocuk oyunlarının çocuklara sağladığı en önemli katkı ve örnek cevapları aşağıda sunulmuştur:

- Sosyal becerileri gelişir (n=62). (Grupla iş birliği yapmalarına katkı sağlar.)
- Kültürü öğrenme (n=22). (Kültürümüzün bir parçası olan oyunlar unutulmamış olur.)
- Eğlenmek (n=16). (Beraber eğlenceli zaman geçirirler.)
- Fiziksel gelişimi destekleme (n=15). (Hareket becerilerini artırır.)
- Zihinsel gelişimi destekleme (n=11). (Zihinsel olarak önemli katkıları olacaktır)
- Gelişimi desteklemek (n=10). (Yeni oyunlara göre gelişimi daha çok destekler).
- Öz güveni arttırma (n=5). (Kazanınca özgüvenleri artar.)
- Eğlenerek öğrenme (n=5). (Eğlenceli zaman geçirirken, paylaşmayı da öğrenirler.)
- Enerjiyi boşaltma (n=4). (Enerjilerini rahat bir şekilde atarlar.)
- Kurallara uyma (n=3). (Kurallara uymayı ve onlara göre hareket etmeyi öğrenirler.)
- Duygusal gelişimi destekleme (n=3). (Duygusal anlamda ihtiyacını karşılar)
- Dilsel gelişimi destekleme (n=3). (Yeni sözcükler öğrenir)
- Oyun becerilerini geliştirme (n=2). (Geleneksel oyunları bilinçli bir şekilde öğrenerek kurallı oyunları daha iyi öğrenirler.)
- Yaratıcılığı geliştirme (n=2). (Yaratıcı düşünmesini sağlar.)

Öğretmen Adaylarına Göre Geleneksel Çocuk Oyunlarının Okul Öncesi Eğitime En Önemli Katkıları

Öğretmen adaylarına göre geleneksel çocuk oyunlarının okul öncesi eğitime sağlayacağı en önemli katkılar çocuklara, eğitim sürecine ve öğretmene olan katkılar olmak üzere üç başlık altında toplanmaktadır. Bu başlıklara yönelik kategoriler ve örnek cevaplar aşağıda sunulmuştur:

Çocuklara Yönelik Katkılar

- Sosyal becerileri geliştirir (n=42). (Akran ilişkileri konusunda çocuklara olumlu davranışlar kazandırabiliriz.)
- Bilişsel becerileri destekleme (n=21). (Düşünme ve zekâ becerilerini geliştirmek için katkı sağlar.)
- Fiziksel becerileri geliştirir (n=17). (Çocukların büyük ve küçük kas becerilerini geliştirir.)
- Kültürün öğrenilmesini sağlar (n=8). (Geleneklerinden gelen oyunları bilmesi gelecek nesillere de aktarmasını sağlar.)
- Öğrenmeyi destekler (n=8). (Öğrenme sürecinin bir parçasıdır. Oyun esnasında öğrenmeyi devam ettirir.)
- Okula uyumu arttırır (n=7). (Çocukların okula gelme isteğini artırır.)
- Eğlenirken öğrenmelerini sağlar (n=7). (Çocukların eğlenirken öğrenmesini sağlar.)
- Gelişimi destekler (n=2). (Tüm gelişim alanlarına destek sağlar)
- Etkinliklere olan ilgiyi arttırır (n=2). (Çocukların etkinliklere karşı ilgisini artırır.)
- Dil becerilerini geliştirir (n=2). (Dil gelişimine katkı sağlar.)
- Rahatlamayı sağlar (n=1). (Çocukların rahatlamalarını sağlar.)

Eğitim Sürecine Yönelik Katkılar

- Eğitim sürecini kolaylaştırır (n=4). (Geleneksel oyunları oynaması diğer etkinlikleri yapmalarını kolaylaştırır.)
- Konuları çeşitlendirir (n=2). (Her oyunun kendine has eğitici konuları vardır.)

Öğretmene Yönelik Katkılar

- Sınıf yönetimini kolaylaştırır (n=4). (Kural ve becerilerin öğrenilmesini sağlayarak öğretmenin sınıf yönetimini kolaylaştırır.)

TARTIŞMA VE SONUÇ

Okul öncesi öğretmeni adaylarının geleneksel çocuk oyunlarına yönelik görüşlerinin ele alındığı bu çalışmanın sonuçları incelendiğinde, öncelikle oranlar birbirine yakın olsa da öğretmen adaylarının yarısının okul öncesi eğitime devam etmediği, önemli bir bölümünün çocukluğunda sokakta oynayarak zaman geçirdiği, çoğunluğunun her gün sokakta zaman geçirdiği ve tamamının geleneksel çocuk oyunu oynadığı görülmektedir. Öğretmen adaylarının yarısının okul öncesi eğitim almamış oluşu, Türkiye'deki okul öncesi dönemdeki okullaşma oranına ilişkin çalışmaların önemine yönelik bir bulgu olarak değerlendirilebilir. Bununla birlikte katılımcıların geleneksel çocuk oyunlarına ve sokakta oynamaya yönelik deneyim sahibi oldukları görülmektedir. Bulgulara bakıldığında, öğretmen adayları en sevdikleri oyunlar olarak 15 geleneksel oyun belirtmişlerdir. Bu oyunları sevme nedenleri olarak beş neden ifade etmişlerdir. Bu nedenlerden en fazla söylenen ilk üç neden oyunun eğlenceli oluşu, heyecandırması, belirtilen oyunu çok iyi oynayabilmedir. Bunun yanı sıra öğretmen adaylarına göre oyunda mutlu olmak ve çok sayıda çocukla bir arada olabilmek de oyunun sevilmesini sağlayabilmektedir. Öğretmen adaylarının en sevdikleri oyunlara bakıldığında (saklambaç, yakan top, körebe, ip atlama, mendil kapmaca, ebelemece, yerden yüksek, dokuz taş, seksek, beş taş, yedi taş, ateş kale, istop, çelik çomak, yağ satarım bal satarım) hareketli, rekabete/yarışmaya dayalı oyunlar olduğu görülmektedir. Yılmaz, Yel ve Griffiths (2022), Türk ve İngiliz çocuklarının oyun tercihlerini ele aldıkları çalışmalarında Türk çocukların hareketli (yakan top vb.), İngiliz çocukların ise spor türündeki (kriket vb.) geleneksel oyunları tercih ettikleri belirtilmiştir. Bu noktada iki araştırma bulgusunun benzerlik taşıdığı söylenebilir.

Öğretmen adaylarının çoğunluğu sevmediği bir geleneksel çocuk oyunu olduğunu belirtmiş ve toplamda 16 farklı oyun ismi ifade etmişlerdir. Sevmeme nedenleri olarak sekiz neden belirtilmiş olup sevmemeye yönelik ilk 3 neden oyunda başarısız olma, oyun sırasında tedirgin olma/heyecanlanma, oyunun zor/yorucu gelmesidir. Bununla birlikte öğretmen adayları sıkıcı gelme, var olan koşullar, hile yapılması, oyunda kaza geçirme, oyunun hareketsiz olması gibi nedenlerin de oyunu sevmemelerine yol açtığını ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarının geleneksel çocuk oyunlarına yönelik çeşitli olumsuz deneyimlerinin oyuna bakış açılarını etkileyebildiği görülmektedir. Miller ve Kuhaneck (2008), eğlenceli olarak algılanan oyun etkinliklerinin, onlarla ilişkilendirilen olumlu duygular nedeniyle tekrarlanma olasılığının yüksek olduğunu ifade etmişlerdir. Ek olarak bu tekrarlama sürecinin bir örüntü veya tercih oluşturabileceğini ve etkinliğe devam eden katılımın başarılı olmaya/ustalığa katkıda bulunabileceği ifade edilmiştir.

Öğretmen adayları mesleğe başladıklarında ilk olarak öğretmeyi planlamayı düşündükleri 23 oyun ifade etmişlerdir. Öğretmen adayları, bu oyunları seçme nedenleri olarak 10 değişken belirtmiş olup, ilk üç değişkenin oyunun keyifli olması, birden fazla gelişim alanını desteklemesi ve çocukluk dönemlerinde en sevdikleri oyunlar olması olduğu görülmüştür. Bunların yanı sıra öğretmen adayları yaşa uygunluk, eğlendirici öğretici olma, bilişsel gelişimi destekleme, kültürel miras aktarımı, fiziksel gelişimi destekleme, enerjiyi atma, rahatlama, duyuları destekleme

değişkenlerini de ifade etmişlerdir. Erol, Akbakla ve Karabıçak (2022) tarafından yapılan çalışmada, sınıf öğretmeni adaylarının geleneksel çocuk oyunlarına yönelik görüşlerinin; oyunlarda yer alan değerler, kazandırdığı beceriler, eğitsel işlevler ve kültürel mirasa katkı açısından olumlu yönde olduğu belirlenmiştir. Azhara ve Sutapa (2018) ile Akbari vd. (2009) geleneksel oyunların çocukların fiziksel becerileri üzerinde önemli etkilerinin olduğunu vurgulamışlardır. Bununla birlikte Yılmaz, Yel ve Griffiths (2022), çocuklar için oyun oynamanın temel amacının eğlenmek ve/veya haz almak olsa da oyunun tüm gelişim alanlarına katkı sağlayabildiğini belirtmiştir. Hassani ve Afazeli (2024), derleme çalışmalarında geleneksel çocuk oyunlarının kültürün sonraki nesillere aktarılmasında önemli bir araç olduğunu bunun yanı sıra eğlendirme, rahatlatma, gelişimi destekleme gibi çeşitli katkıları ile önemli bir eğitimsel araç olabileceğini belirtmektedir. Öğretmen adaylarının görüşlerinin alan yazınıyla örtüştüğü söylenebilir.

Öğretmen adaylarının geleneksel çocuk oyunlarını oynatma sıklıklarına ilişkin verdikleri yanıtlar arasında “her gün,” “sıklıkla” ve “ara sıra” seçenekleri bulunmakla birlikte, çoğunluğun oyunları sık sık oynatmayı planladıkları belirlenmiştir. Öğretmen adayları; kültürel miras aktarımı, çocukların hoşuna gitmesi, sosyal becerilerin desteklenmesi, okula uyum sağlama, gelişimi destekleme ve eğlenme olmak üzere altı yarar doğrultusunda bu oyunları sıklıkla oynatmayı tercih edeceklerini belirtmişlerdir. Geleneksel oyunları her gün oynatmayı düşünen öğretmen adayları, bunun nedenini kültürel miras aktarımı, gelişimi destekleme ve eğlenme, sosyal becerileri destekleme, gelişimi destekleme, çocuğun hoşuna gitme, zihinsel becerileri destekleme ve okula uyum olmak üzere 7 değişkenle ifade etmişlerdir. Bu oyunları arada sırada oynatmayı planlayanlar; gelişimi destekleme, çocukları dinlendirmek, çocuklara zor gelmesi, daha önemli kazanımların olması, sosyal becerileri desteklemek, yaratıcılığı desteklemek, değişiklik olması ve müfredatın aksatılmaması şeklinde sekiz değişken doğrultusunda açıklama yapmışlardır. Bulgular doğrultusunda öğretmen adaylarının meslekte geleneksel çocuk oyunlarına düzenli olarak yer vermeyi planladıkları söylenebilir. Bu durum, geleneksel çocuk oyunlarının yaşatılması açısından önem taşıyan bir bulgudur. Nitekim Sulistyaningtyas ve Fauziah’ın (2019) okul öncesi öğretmenleriyle yaptıkları çalışmada, öğretmenlerin %55’inin sıklıkla geleneksel oyunlara yer verirken %45’inin nadiren yer verdiğini ortaya koymuştur. Sosyal becerilerin desteklenmesinin öğretmen adaylarının cevaplarında sıklıkla ortaya çıktığı görülmektedir. Lavega, Alonso, Etxebeste, Lagardera ve March (2014), geleneksel oyunların çocukların sosyal becerilerini yeni nesil oyunlara göre daha çok geliştirdiğini ifade etmektedir.

Öğretmen adayları, geleneksel çocuk oyunlarının çocuklara 14 değişken açısından (sosyal beceriler, kültürü öğrenme, eğlenme, fiziksel gelişim, zihinsel gelişim, genel gelişimi destekleme, özgüveni artırma, eğlenerek öğrenme, enerjiyi boşaltma, kurallara uyma, duygusal gelişim, dil gelişimi, oyun becerileri ve yaratıcılığı geliştirme) katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarının geleneksel oyunların çocuklar üzerindeki yararlarına ilişkin görüşleri alan yazınıyla örtüşmektedir. Dere ve Öztapak (2024), yaptıkları çalışmada sınıf öğretmenlerinin, geleneksel çocuk oyunlarının kültürel miras aktarımında ve birçok gelişim alanının desteklenmesinde etkili olduğunu belirtmişlerdir. Bununla birlikte Chivandikwa, Makumbirofa ve Muwati (2019), geleneksel çocuk oyunlarının okul ortamında eğlenceli ve keyifli bir ortam sağlayabildiğini ve çocuklar arasındaki etkileşimi güçlendirerek okula uyumu kolaylaştırabildiğini belirtmiştir. Karakaya ve Türkoğlu’nun (2024) çalışmasında, okul öncesi öğretmeni adayları geleneksel çocuk oyunlarının fiziksel, bilişsel, sosyal-duygusal, dil ve öz bakım becerileri alanlarını desteklediğini belirtirken; bu araştırmada öğretmen adayları, oyunların hem genel olarak gelişimi hem de bilişsel ve sosyal gibi belirli gelişim alanlarını desteklediğini belirtmiş, ancak öz bakım becerileri üzerindeki etkilerine dair görüş

bildirmemişlerdir. Bu yönüyle iki çalışma arasında hem örtüşen hem de farklı bulgular bulunmaktadır.

Öğretmen adaylarının geleneksel çocuk oyunlarının okul öncesi eğitime yönelik katkılarına yönelik görüşleri çocuklara, eğitim sürecine ve öğretmene yönelik olmak üzere 3 başlık altında toplanmıştır. Bu başlıklardan en çok çocuğa yönelik katkılar başlığında 11 alt kategori belirtilmiştir. Bu kategorilerden ilk 3'ü sosyal becerilerin, bilişsel becerilerin ve fiziksel becerilerin desteklenmesidir. Eğitim sürecine yönelik katkılar süreci kolaylaştırma, konuları çeşitlendirme şeklinde belirtilirken; öğretmene yönelik katkılar sınıf yönetimi değişkeni bağlamında vurgulanmıştır. Alan yazını incelendiğinde Temel, Kangalgil ve Çalı'nın (2024) çalışmasında öğretmenler, geleneksel çocuk oyunlarının eğitimdeki rolünü "gelişim", "kültürel köprü", "değer aktarımı" ve "eğitim aracı" olmak üzere dört tema altında belirtmişlerdir. Görüldüğü üzere iki çalışmada, öğretmen adayları ile öğretmenlerin bakış açılarında ortak yönlerin olduğu görülmektedir. Bir diğer çalışmada, Kamid vd. (2022), geleneksel oyunların matematik öğretiminde kullanılabileceğini belirtmiştir. Öğretmen adaylarının bu oyunların eğitim sürecini kolaylaştırabileceğine yönelik düşünceleri ile Kamid vd. (2022)'nin bulguları örtüşmektedir. Bu çalışmada öğretmen adaylarının geleneksel çocuk oyunlarının öğretmene yönelik katkılarına daha az görüş bildirmişlerdir. Ancak Turan vd. (2020) tarafından yapılan çalışmada, öğretmenler geleneksel çocuk oyunlarının öğrenci-öğretmen ilişkilerine olumlu yansımalarının olduğunu ifade etmişlerdir. Bu durum, öğretmen adaylarının uygulamaya yönelik deneyimlerinin azlığı ile açıklanabilir.

Araştırmanın bulguları genel olarak değerlendirildiğinde, çalışma grubundaki öğretmen adaylarının geleneksel çocuk oyunlarını oynama konusunda deneyim sahibi oldukları, genellikle hareketli geleneksel çocuk oyunlarını sevdikleri, sevmedikleri geleneksel çocuk oyunlarının olduğu, bu oyunları meslekte öğretmeyi planladıkları, geleneksel çocuk oyunlarının çok sayıdaki yararının farkında oldukları, bu oyunların çocuklara, okul öncesi eğitim sürecine ve öğretmene yönelik çeşitli katkılarının olduğuna ilişkin görüşlere sahip oldukları belirlenmiştir. Bulgular okul öncesi öğretmeni adaylarının geleneksel çocuk oyunlarına yönelik deneyim ve bilgi sahibi oldukları, bu oyunların devamlılığını amaçladıkları şeklinde yorumlanabilir. Nitekim Karakaya ve Türkoğlu'nun (2024) okul öncesi öğretmenleri ile yaptığı çalışmada da benzer olarak öğretmen adaylarının geleneksel çocuk oyununun tanımına yönelik bilgi sahibi oldukları belirlenmiştir. Aynı çalışmada, farklı sınıf düzeylerinden oluşan çalışma grubundan elde edilen bulgular, öğretmen adaylarının geleneksel çocuk oyunlarına ilişkin bakış açılarını ortaya koyması açısından önemlidir. Nitekim, YÖK'ün Okul Öncesi Öğretmenliği lisans programında geleneksel çocuk oyunlarına yönelik alan seçmeli bir ders bulunmakla birlikte, bu dersin her dönem açılmaması, sınırlı kontenjanı ve tüm öğrenciler tarafından alınamaması, tüm öğretmen adaylarının geleneksel çocuk oyunları kavramıyla karşılaşmasını engelleyebilmektedir. Alan yazını, bu çalışmanın bulguları ve lisans müfredatının söz konusu özellikleri, öğretmen adaylarının tamamına geleneksel çocuk oyunları eğitimi verilmesinin gerekliliğini göstermektedir.

ÖNERİLER

Araştırmanın bulguları ve sınırlılıklar doğrultusunda sonraki çalışmalar için çeşitli öneriler geliştirilebilir. Öncelikle tüm branşları kapsayarak geleneksel çocuk oyunları dersi ya da geleneksel çocuk oyunlarına yönelik uygulamaların öğretmen yetiştirme programlarında zorunlu olarak yer almasının önemli olduğu düşünülmektedir. Bu sayede öğretmen adayları, geleneksel çocuk oyunlarını hatırlayacak, eğitim sürecinde nasıl kullanacakları, bu oyunların yararları başta olmak üzere konu ile ilgili daha çok bilgi sahibi ve deneyim sahibi olabileceklerdir. Geleneksel çocuk oyunlarının, öğretmen yetiştirme programlarının yanı sıra okul öncesi, ilköğretim, ortaokul ve lise müfredatlarında düzenli olarak yer alması önerilebilir. Çocukların gelişimini

desteklemek, kültürel miras aktarımı, değişen yaşam koşulları gibi birçok nedenden ötürü geleneksel çocuk oyunlarının eğitim sürecinin değişmez bir parçası olması sağlanabilir.

Anne babalara konu ile ilgili eğitimler verilerek ev ortamında geleneksel çocuk oyunlarının nasıl oynanacağına ilişkin bilgi ve deneyim fırsatları sağlanabilir. Öğretmen adaylarının deneyimlerinin oyuna yönelik bakış açılarını etkileyebildiği görülmektedir. Bu noktada çocuklar için seçilecek geleneksel çocuk oyunlarının yaş grubu, gelişim düzeyi, bireysel farklılıklar gibi birçok unsur göz önünde bulundurularak belirlenmesine yönelik stratejiler geliştirilebilir. Sivil Toplum Kuruluşları, Milli Eğitim Bakanlığı gibi çeşitli kurum ve kuruluşlar geleneksel çocuk oyunlarına yönelik iş birliği yapabilecekleri projeler geliştirebilirler. Araştırmalar açısından geleneksel çocuk oyunlarının farklı gelişim alanlarına etkisine yönelik çalışmalar yapılabilir. Okul öncesi dönemde çocuğu olan anne-babaların konu ile ilgili deneyimleri, algıları, geleneksel çocuk oyunlarının boylamsal etkileri gibi çeşitli konular eşliğinde konu ile ilgili yapılan çalışmalar çeşitlendirilebilir.

SINIRLILIKLAR

Bu araştırmanın bulguları belirli bir çalışma grubuyla sınırlı olup bir devlet üniversitesinde öğrenim gören 103 okul öncesi öğretmen adayının görüşlerine dayanmaktadır. Elde edilen veriler, nitel araştırma yöntemi doğrultusunda görüşme formu aracılığıyla toplanmış olup, farklı veri toplama araçlarının veya karma yöntemlerin kullanılmaması da çalışmanın bir diğer sınırlılığıdır. Ek olarak çalışma, okul öncesi öğretmeni adaylarıyla sınırlıdır.

KAYNAKÇA

- Akay, R. (2017). Geleneksel çocuk oyunlarının çocuk gelişimine katkıları üzerine bir araştırma. *Social Sciences Studies Journal*, 3(10), 1385–1393. <https://doi.org/10.26449/sssj.153>
- Akbari, H., Abdoli, B., Shafizadeh, M., Khalaji, H., Hajhosseini, S., & Ziaee, V. (2009). The effect of traditional games in fundamental motor skill development in 7–9-year-old boys. *Iranian Journal of Pediatrics*, 19(2), 123–129.
- Aypay, A. (2016). Investigating the role of traditional children's games in teaching ten universal values in Turkey. *Eurasian Journal of Educational Research*, 62, 283–300. <https://doi.org/10.14689/ejer.2016.62.14>
- Azhara, M., & Sutapa, P. (2018). Traditional games vs. modern in increasing children's motor ability in the 21st century. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 296, 391–395. <https://doi.org/10.2991/icsie-18.2019.72>
- Bardak, M., Topaç, N., & Çelik, S. (2022). Geleneksel çocuk oyunları ve erken çocuklukta eğitici oyun üzerine bir bibliyografya denemesi. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 17, 44–77. <https://doi.org/10.20860/ijoses.1086867>
- Bozkurt, E. (2019). Perceptions of classroom teachers about traditional children's games. *International Online Journal of Educational Sciences*, 11(4), 277–295. <https://doi.org/10.15345/ijoes.2019.04.019>
- Chivandikwa, N., Makumbirofa, R., & Muwati, I. (2019). Traditional games and child-centred development: Affirming disabled and female bodies in applied theatre projects in Zimbabwe. *South African Theatre Journal*, 32(3), 272–284. <https://doi.org/10.1080/10137548.2018.1552190>
- Demirel, H. G., Cicioğlu, H. İ., & Tekkurşun Demir, G. (2019). Lise öğrencilerinin dijital oyun oynama motivasyonu düzeylerinin incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 21(3), 128–137.
- Dere, A. M., & Öztürk, M. Ü. (2024). İlkokul sınıf öğretmenlerinin geleneksel çocuk oyunlarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(153), 192–208. <https://doi.org/10.29228/ASOS.75670>
- Doodo, S. (2021). Traditional games: Socialization and culture in Kabylie. In D. Turcanu-Carutiu (Ed.), *Heritage new paradigm*. IntechOpen. <https://doi.org/10.5772/intechopen.98929>
- Edwards, K. (2017). Indigenous traditional games – Planning resource. *USQ Research*. <https://research.usq.edu.au/download/425f1144c9a20b8818095111c577fcd1221703d0b43461d0a3>

- [a3aa06a78e8630/2830671/Indigenous%20Traditional%20Games-Resource.pdf](https://doi.org/10.34234/ded.1166387) Erişim tarihi: 17.11.2024.
- Erol, M., Akbakra, M. U., & Karabıçak, N. (2022). Sınıf öğretmeni adaylarına göre geleneksel çocuk oyunları. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 20(44), 491–517. <https://doi.org/10.34234/ded.1166387>
- Esen, M. A. (2008). Geleneksel çocuk oyunlarının eğitimsel değeri ve unutulmaya yüz tutmuş Ahıska oyunları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 357–367.
- Geleneksel Çocuk Oyunları ve Fiziksel Etkinlikler. (2024). Retrieved from <http://gelenekselcocukoyunlari.com/>
- Gelişli, Y., & Yazıcı, E. (2015). A study into traditional child games played in Konya region in terms of development fields of children. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 197, 1859–1865. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.07.247>
- Hassani, F., & Afazeli, Z. (2024). Be more active with traditional games: Traditional review. *Türkiye Klinikleri Journal of Sports Sciences*, 16(1), 119–128. <https://doi.org/10.5336/sportsci.2023-99764>
- Iwata, T., Yamabe, T., Polojärvi, M., & Nakajima, T. (2010). Traditional games meet ICT: A case study on go game augmentation. Paper presented at the Fourth International Conference on Tangible, Embedded, and Embodied Interaction, 25–27 January 2010. Retrieved from <https://dl.acm.org/doi/10.1145/1709886.1709928>
- Kaçar, D., & Ayaz Alkaya, S. (2022). The effect of traditional children's games on internet addiction, social skills and stress level. *Archives of Psychiatric Nursing*, 40, 50–55. <https://doi.org/10.1016/j.apnu.2022.04.007>
- Kamid, K., Syafmen, W., Fajriah, N., Citra, Y. D., Rivani, P. A., & Widodo, R. I. (2022). Investigating the role of traditional games in developing students' process skills and interest in learning mathematics. *Eurasian Journal of Educational Research*, 97, 216–234. <https://doi.org/10.14689/ejer.2022.97.12>
- Karaca, İ., Sancak, İ., & Demir, R. (2023). Boyabat yöresi geleneksel çocuk oyunları. *Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 133–148.
- Karakaya, M., & Türkoğlu, B. (2024). Okul öncesi öğretmen adaylarının geleneksel oyunlara yönelik görüşlerinin incelenmesi. *IZU Journal of Education*, 6(1), 31–52. <https://doi.org/10.46423/izujed.1385901>
- Katı, Y. (2020). Malatya geleneksel çocuk oyunları ve çocuk gelişiminde oyunun rolü. *Akra Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi*, 8(22), 309–338. <https://doi.org/10.31126/akrajournal.768232>
- Khalid, S. (2008). Value of traditional games. *Nurture*, 5, 19–21.
- Kılıç, S. (2021). Geleneksel çocuk oyunlarından çok oyunculu çevrimiçi oyunlara: Sosyal gelişim alanları üzerine bir değerlendirme. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 14(33), 39–56. <https://doi.org/10.12981/mahder.853922>
- Lavega, P., Alonso, J. I., Etxebeste, J., Lagardera, F., & March, J. (2014). Relationship between traditional games and the intensity of emotions experienced by participants. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 85(4), 457–467. <https://doi.org/10.1080/02701367.2014.961048>
- Lopez, J. A. C., Nasner, J. A. C., Getial, J. D. J., & Polanco, J. G. C. (2022). Traditional games as a pedagogical strategy to strengthen cultural identity. *Sinergias Educativas*, 7(2). Retrieved from <https://portal.amelica.org/ameli/journal/382/3823146005/html/>
- Luchoro-Parrilla, R., Lavega-Burgués, P., Damian-Silva, S., Prat, Q., Sáez de Ocáriz, U., Ormo-Ribes, E., & Pic, M. (2021). Traditional games as cultural heritage: The case of Canary Islands (Spain) from an ethnomotor perspective. *Frontiers in Psychology*, 12, 586238. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.586238>
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: A sourcebook*. Sage.
- Miller, E., & Kuhaneck, H. (2008). Children's perceptions of play experiences and the development of play preferences: A qualitative study. *American Journal of Occupational Therapy*, 62, 407–415. <https://doi.org/10.5014/ajot.62.4.407>
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2021). *Yüz Yüze 100 Çocuk Oyunu Projesi Kitabı*. Ankara: Temel Eğitim Genel Müdürlüğü.
- Mustafaoğlu, R., & Yasacı, Z. (2018). Dijital oyun oynamanın çocukların ruhsal ve fiziksel sağlığı üzerine olumsuz etkileri. *Bağımlılık Dergisi*, 19(3), 51–58.

- Oğuz Haçat, S., & Topal, M. (2021). Geleneksel çocuk oyunlarının değerler eğitimindeki rolünün sınıf öğretmenlerinin görüşleri açısından değerlendirilmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12(2), 558–575. <https://doi.org/10.51460/baebd.946222>
- Patton, M. Q. (2014). Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri. (M. Bütün & S. Beşirdemir, Çev.) Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Sulistyaningtyas, R. E., & Fauziah, P. Y. (2019). The implementation of traditional games for early childhood education. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 326, 431–435. <https://doi.org/10.2991/iccie-18.2019.75>
- Sümbüllü, Y. Z., & Altınışık, M. E. (2016). Geleneksel çocuk oyunlarının değerler eğitimi açısından önemi. *Erzurum Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 73–85.
- Tatira, L. (2014). Traditional games of Shona children. *The Journal of Pan African Studies*, 7(4), 156–174.
- Temel, A., Kangalgil, M., & Çalı, O. (2024). Teachers' views on the role of traditional children's games in education. *Journal of Education and Recreation Patterns (JERP)*, 5(1), 52-65. <https://doi.org/10.53016/jerp.v5i1.220>
- Töret, A. B. (2017). Balıkesir oyun evlerinde oynanan geleneksel çocuk oyunlarının işlevleri üzerine bir değerlendirme. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (28), 19-30. <https://doi.org/10.5505/pausbed.2017.16768>
- Trajkovik, V., Malinovski, T., Vasileva-Stojanovska, T., & Vasileva, M. (2018). Traditional games in elementary school: Relationships of student's personality traits, motivation and experience with learning outcomes. *PLOS One*, 13(8), e0202172. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0202172>
- Turan, B. N., Gözler, A., Turan, M. B., İncetürkmen, M., & Meydani, A. (2020). Geleneksel çocuk oyunlarına yönelik öğretmen görüşleri. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 5(3), 231-241. <http://dx.doi.org/10.31680/gaunjss.757332>
- Yılmaz, E., Yel, S., & Griffiths, M. D. (2022). Dijital ve geleneksel oyun oynayan çocukların değer algılarının karşılaştırılması: Türk ve İngiliz örneklemi. *Eğitim ve Bilim*, 47(210), 41-66. <http://dx.doi.org/10.15390/EB.2022.10574>
- Yücel, A. S., & Gündoğdu, C. (2012). *İlköğretim ve ortaöğretimde geleneksel çocuk oyunları*. Nobel Akademik Yayıncılık.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Play is crucial for the child to understand and make sense of his/her environment and to form his/her own identity. Through play, children gain not only individual experiences but also social experiences, and cultural values are transferred to others this way. Children adopt rules and begin to adjust to the society they live in especially through traditional games. Traditional children's games are one of the most effective tools that can be used to help children socialize and gain human values. The purpose of this research is to determine the opinions of preschool teacher candidates on traditional children's games.

Method

The study group consists of 103 teacher candidates who are attending a preschool teaching undergraduate program in a public university. The Personal Information Form and Traditional Children's Games Interview Form for Preschool Teacher Candidates were used for the research.

Findings and Discussion

According to the results, although the rates are close to each other, it is evident that half of the teacher candidates did not attend preschool education, a significant portion of them spent time playing on the street during their childhood, the majority of them spent time on the street every day and all of them played traditional children's games. Teacher candidates stated 15 traditional games as the games that they liked the most. They expressed five reasons why they

like these games. The three most frequently mentioned reasons are that the game is fun, exciting and being able to play the specified game very well. In addition, according to teacher candidates, being happy while playing and being able to be with many children also help them like the game.

When the favorite games of teacher candidates are considered (hide and seek, dodgeball, blind man's buff, rope skipping, handkerchief grab, tag, high above the ground, nine stones, hopscotch, five stones, seven stones, fire castle, stop, steel stick, duck-duck-goose), it is evident that they are active and competitive games. The majority of the teacher candidates stated that there is one game that they didn't like and a total of 16 games were expressed. Eight reasons were stated as reasons for disliking the games, and the first 3 reasons were failing during the game, feeling anxious/excited while playing and finding the game difficult/tiring. Teacher candidates expressed 23 games that they would first plan to teach after they started their profession. They stated 10 variables regarding why they chose these games, and the first three variables were that the games are enjoyable, supported more than one development area and were their favorite games when they were children. In addition to these, teacher candidates also expressed variables such as age appropriateness, being entertaining and instructive, supporting cognitive development, transferring cultural heritage, supporting physical development, releasing energy, relaxing and supporting the senses. The answers given by teacher candidates regarding the frequency of making children play traditional children's games were daily, frequently and occasionally, but the majority stated that they would make them play frequently. Teacher candidates stated that they would prefer to play these games frequently with respect to the six benefits of transferring cultural heritage, children finding them enjoying, supporting social skills, adapting to school, supporting development, and both supporting development and having fun. Teacher candidates who consider playing traditional games every day have expressed the reason for this in 7 variables: transferring cultural heritage, both supporting development and having fun, supporting social skills, supporting development, children finding them enjoying, supporting mental skills and adapting to school. Those who plan to play these games occasionally have made explanations based on eight variables: supporting development, resting children, finding it difficult for children, having more important acquisitions, supporting social skills, supporting creativity, having changes and not disrupting the curriculum.

According to teacher candidates, traditional children's games can contribute to children with respect to fourteen variables (social skills, learning the culture, having fun, physical development, mental development, supporting development in general, increasing self-confidence, learning by having fun, releasing energy, obeying the rules, emotional development, language development, game skills and developing creativity). The opinions of teacher candidates on the contributions of traditional children's games to preschool education are grouped under 3 headings: children, the education process, and teachers. Among these headings, contribution to children was expressed with the most number of subcategories, namely 11 subcategories. The first 3 of these categories are supporting social skills, cognitive skills and physical skills.